

Kansalaisraadın julkilausuma koskien Mustasaaren ja Vaasan kuntaliitosta

Tämän julkilausuman on laatinut Mustasaaren kansalaisraati, johon osallistui 21 satunnaisesti valittua mustasaarelaista. Raatilaiset valittiin siten, että kutsu osallistua raatiin lähetettiin 1400 satunnaisesti valitulle Mustasaaren äänioikeutetulle asukkaalle. Kutsukyselyyn vastanneista muodostettiin raadin kokoonpano niin, että se vastasi mahdollisimman hyvin Mustasaaren kunnan väestöä äidin-kielen, asuinpaikan, sukupuolen, iän sekä kuntaliitosta koskevan kannan mukaan.

Raati kokoontui kahtena viikonloppuna 9.-10.2. ja 16.-17.2.2019. Ohjatun työskentelyn aikana raati kuuli asiantuntijoita sekä eri näkökantojen puolestapuhujia. Osallistujille jaettiin myös materiaalia aiheesta. Tämän jälkeen raati arvioi huolellisesti kuntaliitosta koskevia väitteitä ja keräämäänsä tietoa. Julkilausumassa esitellään mahdollista kuntaliitosta koskevat keskeiset tosiasiat sekä tärkeimmät perustelut kuntaliitoksen puolesta ja sitä vastaan. Julkilausuma on täysin raatilaisten laatima, eivätkä viranomaiset tai tutkijat osallistuneet sen kirjoittamiseen tai editoimiseen. Yksittäiset tiedot tai perustelut eivät heijastele kenenkään tietyn raatilaisten mielipiteitä.

Mustasaaren kansalaisraadın järjestivät Turun yliopiston ja Åbo Akademin tutkijat. Mustasaaren kunta tai Vaasan kaupunki eivät osallistuneet raadin järjestämiseen tai sen toimintaan. Raadilla ei ole virallista asemaa, vaan se on järjestetty tarjoamaan kuntalaisille puntaroitua tietoa äänestyskysymyksestä sekä auttamaan äänestyspäätöksen tekemisessä. Neuvoa-antava kansanäänestys kuntaliitoksesta järjestetään 17.3.2019.

KESKEISET TOSIASIAT

- Vaasan kaupunki ja Mustasaaren kunta ovat yhdessä laatineet yhdistymissopimusehdotuksen. Se tulee voimaan, jos Vaasan kaupungin ja Mustasaaren kunnan valtuustot hyväksyvät sen ja tekevät yhdistymisesityksen valtioneuvostolle. Sopimus sitoo sopijapuolia kuntajaon muutospäätöksestä lähtien sen voimaantuloon saakka ja sen jälkeen siihen saakka, kun kuntien yhdistymisen voimaantulosta on kulunut kolme (3) vuotta.
- Vaasan kaupungin ja Mustasaaren kunnan yhdistyminen toteutettaisiin siten, että kunnat lakkaavat 31.12.2019 ja ne yhdistetään perustamalla uusi kunta, joka aloittaa toimintansa 1.1.2020. Uuden kunnan nimeksi tulee Vaasan kaupunki. Kuntaliitospäätös on lopullinen.
- Kielijakauma:
  - Mustasaari tänään: suomi 29%, ruotsi 69%, muut kielet 2%
  - Vaasa tänään: suomi 69%, ruotsi 23%, muut kielet 8%
  - Mustasaari + Vaasa: suomi 60%, ruotsi 33%, muut kielet 7%
- Tutkimukset osoittavat, että kuntaliitos ei tuo taloudellista hyötyä eikä säästöjä lyhyellä tähtäimellä.
- Kuntaliitoksesta riippumatta ei ole takeita, että kunnalliset palvelut ja maksut pysyvät samalla tasolla.
- Kuntarakennelaki antaa mahdollisuuden liitokselle. Tällä hetkellä Mustasaarella ei ole liitospakkoa, vaan kuntaliitos perustuisi strategisille syille.
- Mustasaari ja Vaasa ovat jo kaksikielisiä ja tulevat pysymään kaksikielisinä tulevaisuudessakin.
- Mustasaari on suurin maaseutukunta, jossa ruotsin kieli on kunnan enemmistökieli. Kunta on tärkeä sen kannalta, että ruotsin kieli säilyy tasa-arvoisena kansalliskielenä kaikilla yhteiskunnan tasoilla Suomessa. Ruotsinkielisille on keskeistä tietää, että he saavat palvelua ruotsiksi yhdenvertaisesti suomenkielisten kanssa kaikissa kunnan toimielimissä.

TÄRKEIMMÄT VÄITTEET EHDOTUKSEN PUOLESTA

Seuraavat perustelut ovat keskeisimpiä syitä äänestää ehdotuksen puolesta:

- **Väite:** Vahvemmallalla seudulla on paremmat mahdollisuudet luoda ja säilyttää edellytykset hyvälle elinkeinoelämälle. Tämä tuottaa lisäarvoa, jota voidaan käyttää alueen houkuttelevuuden parantamiseen. Se hyödyttää nykyisiä alueen asukkaita ja houkuttelee uusia.

Tämä on tärkeää, koska: Suurempi kaupunki tarjoaa asukkaille ja elinkeinoelämälle suuremmat mahdollisuudet.

- **Väite:** Yhdistyminen mahdollistaa sellaiset olosuhteet, että elinkeinoelämä ja korkeakoulut pärjäävät kiristyvässä kilpailutilanteessa. Siten voidaan turvata ja kehittää palveluja kasvavassa kaupungissa.

Tämä on tärkeää, koska: Asiantuntijoiden mukaan suuremmalla kunnalla voi olla paremmat vaikutusmahdollisuudet.

- **Väite:** Kuntaliitoksen tarkoitus ei ole tuottaa taloudellista hyötyä, pikemminkin toiminnallisia hyötyjä. Kuntaliitos antaa mahdollisuuden vähentää päällekkäisiä toimintoja. Se vapauttaa resursseja muiden osa-alueiden kehittämiseen.

Tämä on tärkeää, koska: Päätöksentekijöiden tasolla asiat käsitellään ketterämmin ja tehokkaammin, sillä kaikki istuvat saman pöydän ääressä.

Tiivistelmä

Uuden kaupungin koolla on merkitystä, sillä tulemme olemaan suurempi ja vahvempi kaksikielinen kaupunki kansallisella ja kansainvälisellä tasolla tulevaisuudessa.

TÄRKEIMMÄT VÄITTEET EHDOTUSTA VASTAAN

Seuraavat perustelut ovat keskeisimpiä syitä äänestää ehdotusta vastaan:

- **Väite:** Mustasaari koetaan tänä päivänä ketteränä ja palveluhenkisenä, asukkaiden arvostamana kuntana. Tämä tulee esiin monissa tutkimuksissa, kuten onnellisuusbarometrissä. Yhdistymisessä Mustasaari sulautuisi Vaasan kaupungin organisaatioon, jossa riskinä on, että maaseudun palvelut heikkenisivät.

Tämä on tärkeää, koska: On käynyt ilmi, että enemmistö kuntalaisista on sitä mieltä, että tänä päivänä kunta toimii hyvin. Kuntaliitos saattaa muuttaa tätä.

- **Väite:** Mustasaaren kunnan asukkailla on oikeus itse ohjata kunnan kehitystä ja päättää tulevaisuudestaan. Tällä hetkellä kaikki kunnan kylät ovat edustettuina päätöksentekoaikoina. Kuntaliitoksen toteutuessa mustasaarelaisia istuu valtuustossa ja hallituksessa vähemmän. Sen myötä päätöksenteko siirtyy kauemmas nykyisistä kunnan asukkaista.

Tämä on tärkeää, koska: Uudessa kunnassa tulee olemaan vähemmän mustasaarelaisia valtuustossa ja hallituksessa.

- **Väite:** Koska kuntaliitos tehdään kiireellisellä aikataululla, on olemassa epäselvyyksiä liittyen muun muassa talouteen, sosiaali- ja terveydenhuoltoon ja yhteistyöhön muiden kuntien kanssa. Sopimus ei vaadi, että uuden kaupungin on täytettävä sopimukseen kirjoitetut visiot kieleen, koulutukseen ja demokraattiseen osallisuuteen liittyen.

Tämä on tärkeää, koska: Monet mustasaarelaiset ovat huolissaan kielen asemasta, koska sopimuksessa ei ole sitovaa kohtaa liittyen ruotsin kielen asemaan tulevaisuudessa.

Tiivistelmä

Kuntalaisille kieli, palvelut ja lähidemokratia ovat tärkeitä kysymyksiä. Kiireisen aikataulun takia sopimus koetaan puutteelliseksi. Sen lisäksi tunnetaan epävarmuutta muutoksista ja uuden kunnan vakaudesta.